

Programförklaring Kosmos

Kosmos ska innehålla längre fördjupande essäer inom, eller med direkt anknytning till, ämnet fysik. Essäerna ska vara skrivna på svenska och hålla en hög språklig och pedagogisk kvalitet.

Syftet är att bidra till ökad kunskap om fysikämnets innehåll, bredd och betydelse för samhället. En central del i detta är att spegla den roll fysiken spelar för en modern världsbild. Genom att visa hur fysiken är avgörande för vår förståelse av universum och dess mångfald av fenomen, vill Kosmos bidra till en vetenskaplig syn på verkligheten.

Kosmos vänder sig till alla som hyser ett genuint intresse för fysik och naturvetenskap, utan att nödvändigtvis identifiera sig som fysiker. Årsboken vill nå den som vill veta mer om hur universum fungerar, vilka grundläggande naturlagar vi känner till, deras konsekvenser och tillämpningar. Skolor – såväl lärare som intresserade elever – utgör här en given målgrupp.

För att förstå och ha behållning av merparten av de texter som publiceras i Kosmos ska det inte behövas några eftergymnasiala förkunskaper i fysik och matematik. Samtidigt skiljer sig essäerna i årsboken från det som vanligen kallas populärvetenskap, såtillvida att författarna faktiskt försöker förklara något. Texterna i Kosmos vill väcka intresse, inte enbart genom att vädja till läsarens känsla av fascination, utan framför allt genom att förmedla verklig förståelse av fysikaliska fenomen och sammanhang. Målet är att förse läsaren med relevanta verktyg för att själv kunna tänka vidare, och att inspirera till fortsatt läsning.

Vetenskapsessäerna i Kosmos är därmed av ett slag som idag är sällsynt på det svenska språket, men som det finns gott om på engelska: ett slags mellanting mellan populärvetenskap och akademisk text. Texterna är populärvetenskapliga i den meningen att de inte kräver några särskilda förkunskaper, men akademiska såtillvida att innehållet, i möjligaste mån, förklaras och motiveras för läsaren. Därmed är texterna naturligtvis också mer krävande. Författaren undviker missledande förenklingar och framställer påståenden, inte som lösryckta från varandra, utan i sitt logiska sammanhang.

Författarna till de enskilda essäerna har stor frihet att själva välja vinkel och inriktning på det ämne de skriver om. Inom en del områden inom fysiken råder oenighet om vad som är bästa sättet att förstå ett visst fenomen, eller om vilken hypotes som är den riktiga. Artikelförfattarna är även i sådana frågor fria att presentera och argumentera för sina personliga uppfattningar. Men då en hypotes eller teori framställs, som inte kan sägas representera majoritetsuppfattningen, ska detta tydligt framgå. Det ska inte råda något tvivel om vad som är "standardfysik" – det som fysiker världen över kan sägas vara någorlunda eniga om – och vad som är författarens egen hållning, och i vilken mån denna avviker från konsensus eller andra etablerade uppfattningar.

På så vis ska Kosmos förmedla en mångsidig och rättvisande bild av var fysiken och fysikforskningen står idag.